لیکوال: ع . رشید ۲۰۲۳/۰۵/۲۵

دلته

خدایان خوشاله دي

(ناول)

څلورمه‌برخه

لیکوال: ع . رشید

(۱۹۹۵ – ۲۰۰۱ کلونه)

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکي په ځیر و لولـئ

د ښايسته بنګلې د وره پرسر ديوې وړې کرښې په ليکه ځراغونو مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تياره وه، دانګړ دننه ګل ونې اوګلولې يوې اوبلې خواته غوړيدلې ځانګې ولاړې وې، په نرۍ وياله کې رڼو اوبوهم ځان لکه زرنه داسې ښود، وړاندې اووروسته هم څه رڼاوې زما سترګوته راغبرګې نه شوې، هيڅوک هم نه وو، هيچا هم دلويې اوښکلې بنګلې په دروازه کې لکه ميلمه غوندې زما هرکلې ونه کړ، يوازې لکشمي ددغې ښکلې اودنګې بنګلې پريوه اوبله خواتاو راتاوکړم، دبنګلې شا ته يې يوقبرراوښود،چې هغه يې دنيکه و که دغورنيکه، تردغه مهاله چې څو موږ ورتلو يوه وړه شمه چې نوره نودمړه کيدو په پوله دريدلې وه، يوې تتې رڼا بدرګه کوله اولاهم نرې نرۍ لګيده، په څنګ کې يې زړه تاخچه چې يوپاڼې پاڼې کتاب پکې ايښی وتراوسه جوړه وه، لکه چې دتاخچې په ديواله کې سا نه وه پاتې، همداسې کتاب هم په ښکلي پوښ کې واسکټ واسکټ شوې و، نه پوهيږم چې دڅومره کلونوبرساتونو، بادونو، نمونواوګرميو به وهلی وخوکله چې مايې له مودوورسته پاڼې سره واړولې راو ړاولې، دهغې وروستۍ شمې رڼا ته يې توری داسې روښانه راته ځليدل چې ما فکروکړ راته خاندي... ومې کوت، بيرته مې په درناوي سره لومړی ښکل کړ اوبيامې پرخپل ځای کيښود چې لکشمی راته وويل:

- ودې کوت، ودې لوست، پرې پوهيږې...

ورته ومې ويل:

- هو، لږ لږ...

خودې په داسې ځيره لکه چې رښتيا نه وايی راته وويل:

- زه چې په ښه اوبد پوه شوې يم، دا پاڼې پاڼې کتاب دلته ګورم...

- هو، ډيرزوړ دی، خو ليکنې يې اوس هم سړي ته خاندي...

- څنګه؟

- که دکتاب پښتی زړه شوې، خودهغه توري لاهم چې څنګه له اوله روښانه وو اوس هم روښانه دي...

دزاړه قبر پرسريوه ځانګه وره زړه ونه په خپلې ړنګې بنګې تنې، په خپلې سورۍ سورۍ ځيره لاولاړه وه، ډيرې ځانګې يې اوس هم لاوچې شوې ورپرې زنګيدې، پاڼې خو دومره پکې لږ وې چې هغې خواته يې دآسمان په هسکو کې ستورو له موږه خپله پرده نه شوای کولای، خوولاړه وه اوپرقبربانديې تودو اوترخو بارانونو ته يې اوس هم خپله شکيدلې اوسورۍ سورۍ تنه لکه دمجنون ولې په شان نيولې وه. په همدغه ليدنه کتنه کې وو، چې دبنګلې له خوا يوسپين ږيرې زموږ پرخوا دروند دروند کيده، اوږده پټانی کالي اوواسکټ يې پرځان کې وو، چې رانژدې شو لکشمی په څو لنډو جملو کې داسې راوپيژاند:

((دا حکيم خان لالا دی، دې زما له انا سره اوسيږی، دده پلرونه اونيکونه هم زما دانې له ميندو اوپلرونو سره اوسيدلي دي، ددې بنګلې هرڅه په ده پورې اړه لري...

چې ښه رانژدې شو، ما لاس ور اوږد کړ، خوده راته وويل چې په لاس کارنه کيږی، سره غاړه غړۍ به شو... بيا يې په خوند غيږه راته خلاصه کړه اوکلک يې په خپله غيږکې ونيولم. لکشمې راته ونه ويل چې دی هم هندوستانی پښتون دی، خو کله يې چې زه په غيږکې ونيوم، نوبيايی ترغوږ په يوه ماته ګوده جمله کې راتيره کړه چې: زې بهی پټان يوم...

چې دحکيم خان لالا روغبړ پای ته ورسيد نو لکشمی ته يې مخ ورواړاوه:

- ځو چې ميم صاحبه تاسې ته انتظارکوي...

موږ درې واړه د زړې خو خورا درنې ونې اوزاړه قبرله خوا دبنګلی په لور ور روان شو، ددروازې پرسريی ځراغونو ديوې وړې ليکې پرکرښه باندې مړاوي سترګکونه وهل، تياره وه، چې موږ پربنګله ورننوتو، حکيم لالا مو مخکې واوموږ ورپسې وو. بنګله لکه څنګه چې له باندې آرامه بريښيده دننه دومره آرامه نه وه، کله چې موږ تر دروازه وردننه شو، ځرګنده شوه، چې دهليز ته له ښۍ، کيڼې اوبرې خوا يوشور اودډيرو غږونو انګازې اوشورماشورراته، تردغې شيبې زه په دې فکرکې وم چې دومره لويه بنګله اودومره لويه خاموشی؟ خو اوس پوه شوم چې زما سوچ برعکس وخوت، بنګله چې څومره له باندې څخه آرامه ښکاريده دننه دومره آرامه نه وه....

موږ په لومړي پوړ کې وړاندې ښی خواته ولاړو، هلته بيا ښې خواته کاږه شو، يوڅو وړې وړې زينې پورته ختلې وې چې موږ په هغو کې پورته وختو، هلته ديوه لوی دالان په دروازه کې يوې ښايسته ډلې نجونو اوهلکانو زموږ هرکلی وکړاودروازه يې د ميم صاحب ددرباړپه لور راته پرانيسته...دالان ډيرلوی و، ميم صاحبه هلته د دالان په هغه سرکې له څونورو خپلوانوميرمنو سره په خبرو لګياوه... لکشمی ترما دمخه وه، کله چې هلته ور ورسيده دخپلې انې لاسونه يې ښکل کړل، خو پښتوته يې لکه دهندکيونجونو په شان ورټيټه نه شوه، په يوه اوبله خوا يې ښکل کړه، کله يې چې زما په باره لنډې خبرې په انګريزي کې ورته وکړې، بيايې ماته لاس راکړ، اوزما غبرګ لاسونه يې په خپلودواړو لاسو کې ونيول، کله چې ما دهغې لاس مچولو ته ځان ته جوړکړ، نه پوهيږم چې دې ته څه په زړه کې

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې ښې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

ورتیرشول، دواړه لاسونه یې زما تربېروځنو راتاوکړل اوکلک کلک یې زه هم په یوه اوبله خوا لکه چې موربه مې ښکلولم، ښکل کړم اودخوشیبوله پاره یې زما سرکلک په خپله غیږکې و نیو. کله یې چې مخ زما له سره په یوه خوا کړ، اوماپورته ورته وکتل، له سترګویې نرۍ نرۍ اوښکې زماپرمخ راتوپې شوې، زه ورته ځیرشوم، شاوخواته مې وکتل چې زموږ شاوخوا خپلوان یې هم ټول آرام ولاړدي اوزموږ ننداره کوي... ما لکشمي ته هم وکتل خو هغې هم ځان آرام نیولی و. زړې ګلبانو زما پرسرلاس کیښود، اوپه خپل ځنګ کې یې پرځوکی باندې دکیناستو هیله راځخه وکړه، زه لاناست نه وم چې خپلې زړې خورته یې هغه چې تردې هم مشره وه مخ وروااړاوه او ورته ویې ویل:
- بابا دې په یاد دي چې ویل به یې: په پټانانو او افغانانوکې تراوسه هم مشر مشر دی اوکشرکشر... کله چې زمانه اخره شي، له موږ به هرڅه هیرشوي وي، دیرارزښتونه به مو له لاسه ورکړي وي، خو دوی به لاهم خپل هغه ساتلی وي اوموږ به زارۍ ورته کوو چې دخدای له پاره موږ هم ستاسي ورونه یو، ستاسي قام یو، موږ له دغې ناآشنایی، له دغې بې ایمانی اودغې بې پټانی دروژغورئ....
مشرې خورپي په داسې حال کې چې ددې خبره یې واوریدې دا هم ورته وویل:
- داسې مې په یاد دي لکه دا پرون، دهغه داخبره هم زما په یاد ده چې ویل به یې: دوې چې څومره له کلکوکانو او اوچتوغرونوسره عادت شوي، همدومره مهربانه اوله عاطفې ډک زړې خلک هم دي...
دلکشمی انا سره له دې چې ښې لاس یې زما پراوږه ایښی و، زما په لور په ځیرځیروکتل اوراته ویې ویل:
- زه ډیره نیکمرغه چې تا ګورم، ستا په لیدو مې هره شیبه دپخوانو هغه زاړه یادونه چې له خپلوپخوانومي اوریدلي یویو په ذهن کې راچورلي، همدا اوس زه فکرکوم چې زه دخپل ماشومتوب دوران ته ورستنه شوې یم.
ما چې ددې دزړه له کومې مینه ولیده، خپله لنډه مننه مې ورته څرګنده کړه:
- زه خپله هم اوس نه پوهیږم چې څه حالت رامل شوی دی، له تا اوستا له کورنې څخه ډیره مننه چې ماته مو دلته بلنه راکړه، زه همداسې فکرکوم، چې په خپل غم لړلي خودیرراته ګران هیواد خواړه افغانستان کې له خپلې کورنې سره، که څه هم موږ دا شل کاله داسې نه یو سره یوځای شوي ناست یم...
هغې پوښتنه راځخه وکړه:
- ما ته لکشمي ویلی چې دلته یوازې یې؟
- (په موسکا) یوازې یم خو ځان په دغه ملک کې یوازې نه راته ښکاري، داچې ولې په دې تراوسه هم پوهیدل راته ګران دي، خو کله کله له ځان سره فکرکوم چې پاک الله زما دجوړولو خټه له همدغه هیواده ما ته خوښه کړې وي...
ځکه داسې راته ښکاري لکه زموږ ښکلی افغانستان....
په خپلو نرمو منګولویې په اوږه وټپولم اوراته په خنداشوه:
- ته ریښتیا وایې، هندیان هم وایي چې آدم علیه سلام دلومړي ځل له پاره خدای پاک په هندکې پیداکړی... همداده چې موږ هم وایو چې دهرچا خاوره له کوم ځایه اخیستل شوې وي، هغه هلته خوشاله وي اوله هغه ځای سره داسې چې پرځان هم سم نه پوهیږي رڼه مینه لري، هغه خاوره یې ورکاږي اوپه پای کې یې هماڵته...
ما بیا ورته وویل:
- تاسې دخوشال بابا خبره وکړه، تاسې خوشال بابا پیژنې؟
- خوشال چې کوم پښتون نه پیژني، یوه شه چې هغه خدای نه پیژنی... دهغه خبره ماته معلومه ده چې وایی: هرسړی پیدا دی خو خپل کارلره کنه....
زه ددې دغې خبرې په ریښتیاهم هیښ کړم... حیران شوم چې داخو ترما هم خوشال ښه پیژني، ځکه مې په شرمیدلی توګه پوښتنه ترې وکړه:
- تاسې دخوشال شعرونه لوستي؟
- هو، هغه مهال چې زه لاپه اروپا کې زده کوونکې وم، ما دهغه انګریزی ژباړه لوستې وه... هغه ژباړه مې بیاله ځان هم راوړه اوس هم زما په کتابتون کې شته... اوس یې هم کله کله وایم...
ګلبانو دهندوستان دپښتنونوابانو دیوې درنې کورنې هغه وروستی څراغ وه، چې ددې دخپلې کورنی، دخپلې نوابی د زوال وروستی شپې ورځې لکه دخوب دلیدو په شان په یاد وې، دهغې اوس هم په یادوو چې دا وړه وه، او ددوی په دربارکې به لوی لوی میلمانه هغه سرداران اودنامه خاوندان وو چې هغوی به له کابله راتلل اویا هم له کابله راغلي وو اودلته په هندوستان کې اوسیدل. دې ته په یادوه چې کله به ددوی دربارته سردارایوب خان په کال کې یوځل دوه راته، ددوې دنوابی ټول درباربه سره ښوریده اوپه ټول دربارکې به یې هرچا له یوه اوبل سره داخبره کوله چې دکابل هغه سردار راځي چې په میوند کې یې په زرګونه انګریزان داسې نیمه خواکړل چې دماتې کیسې یې تراوسه هم انګریزي بابا ګان خپلو لمسیانو ته کوي... خو دریغه چې اوس هغه پښتنه شهزادګۍ دژوند دزوال پرخواوه، اوس هغې کومه رسمي دنده نه درلوده، دوې درې دورې یې دپارلمان دغړې په توګه کارکړې و. اوس به هم چې سړي ورته کتل له ځیرې عادي ځوک نه ښکاریده، دنګې ونې، عتو غټو سترګو، او اوچت قد یې اوس هم په ریښتیا دحمیدبابا هغه بیت چې: (ښتني په قامت سترې نه دي څه دي...) په یونظرسړي ته وریاداوه.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

زړې شهزادګۍ زما نوم له لکشمي څخه اوریدلی و، ما هم له هغې څخه اوریدلي وو چې دهغې هم ددولت خان نوم ډیرخوښیږي... ځکه چې هغه دهند په تاریخ کې خورا لوی افغان تیرشوی و. په دغه شپه هم دې ددولت خان په اړه دهندوستان دتاریخ په حواله خورا ډیرخبرې وکړې، که څه هم زما نوم دولت خان و، خو دهغه دولت خان له امله چې هغه دپښتنو پرتم خاورې ایرې کړ، زما له خپل نامه څخه هم بدراتلل، ځکه نو ددې دمینې په اړه له ماسره یولړپوښتنې وې، چې ولې ددې په دومره پښتنوکې دهغه له نامه سره دومره زیاته مینه ده، کله چې مې په هغه شپه ورته وویل:
- دولت خان لوی سړی و، خو لویه ناسیالي اودهغې تور داغ یې پرمخ باندې پاتې دی، ځکه هغه خپل مټ په خپله توره پرې کړ...
دا راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:
- که دا تورداغ یې پرمخ نه وای بیا خو سلطان بهلول لودي و...
- ستا یې ولې نوم خوښیږي، پرتاولې هغه دومره ګران دی...
- ته رښتیا وایې دهغه نوم دسلطان ابراهیم لودي دزمانې په خورا مهموکسانو کې راځي، دهغه نوم مخکې تردې چې ناسیاله شي ډیرمهم و، په دې چې مخکې یوبریمن سردارو، او وروسته دقام لوی شرم...
- نوبیامولې له هغه اودهغه له نامه سره دومره مینه ده چې وایې پرما دهغه نوم خوږ لګیږي...
زړې شهزادګې خپل زوړ غږپه کړیس کړیس پورته کړ، لاس یې زما پرسرکیښود اوترخوله یې راووتل:
- زما دمینې اوزماد تورې اتل دولت خان، دویم دولت خان دې، هغه چې خان جهان لودي غوندې پیاوړې اونرپښتون بچې ترې پاتې شو... ددغه ویاړلی دولت خان داتلوالۍ اوپښتنولۍ له مخې هغه ناسیاله هم اوس بدنه راباندې لګیږي... ته پوهیږې چې خان جهان به چې په مغلي دربارکې ناست و، له پاچا رانیولی ترپیره داره چا داتوان نه درلود، چې دده دزړه او ارادې خلاف خبره وکړي... وایی چې یووخت دمغل پاچا لوی دربارجوړو،ټول امرایان له هرې خوا په کې راټول شوي وو، کوم چا له هوښیارۍ اوکه له بې عقلۍ وویل چې دهندوستان وارث څوک دي؟ درباریانو هریوه په خپل وار سره دغوړمالیوپه ژبه دپاچا اودهغه دخاندان سندرې وویلې چې بس عالم پناه اودهغه کورنۍ دهندوستان وارثان دي، کله چې دده وار راغی، دپاچا او درباریانو په مخ کې په ډاګه داخبره وکړه:
- مغل څوک او څه... دي، ترهغه پورې چې دهندوستان پرلتو باندې دپښتون دتورې شرنګ لګیږي، هیڅوک داحق نه لري چې ووایی پرته له دوې نورڅوک دهند واکمنان اووارثان دي...
پاچا اودرباریان ټول چوپه خوله شول اوهیچا هم نورڅه ونه ویل...
دالاماته غږید ه، لایې هم تاریخ راته وایه چې لکشمي زموږ خواته راغله او د ډوډې دتیاري خبره یې زړې شهزادګۍ ته وکړه، هغې خپلې خبرې پرې کړې اوما ته یې اشاره وکړه:
- ځې ډوډې تیاره ده،او دا اوږدې کیسې دیوې ورځې کیسې نه دي....
زموږدغه لوی دالان ته مخامخ د ډوډۍ خوړلوکوټه وه، دومره لویه چې له یوه سره یې بل ته غږ نه رسیده، داسې ښکلې ځراغونه پکې لګیدل چې دښکلاسارۍ ما تراوسه نه و لیدلې، دیوالونه اوشاوخوایې په رنګارنګ هنداره پسولل شوي و و، کله چې موږ ورننوتو، لومړې یې دهغه لوی خوړنځي لویدیزې څنډې ته لاړښوونه کړو، زړه شهزادګۍ هم له ماسره وه، چې دې یې په باره کې راته وویل: دغه برخه په شش محل باندې مشهوره ده، داد هندوستان په ټولو لویو نوابیوکې نامتو اوبې سارۍ شش محل و، انګریز ویسرای هغه مهال چې لا زما اروابناد پلار ددغې سیمې نواب و، ددغه ځای دلیدو هیله وکړه اوله شملې څخه ددغه لوی شهکاردلیدو له پاره دلته راغی اوڅوورځې دلته زموږ میلمه و...
زه اودا بیرته دډوډۍ سرته راوګرزیدو، دا زموږ په مخکې وه، هلته ډیروخلکو زموږ هرکلی وکړ، مانا داچې زه دلته نن یوازنی میلمه نه وم، بلکې یوازنی نوې څوک وم. هلته مخامخ یې دهرکلي له پاره مشره نګور او وړه لور ولاړې وې، هغه یې یوه یوه راوپیژندلې، اوراته ویې ویل چې:
- دازموږ ددربار دود دې چې کله زموږ درانه میلمانه راځي، هلته به زموږ دکورسرشته دارې میرمنې په تیره بیا لورانې اونږیندې اودهغو خاوندان دهرکلي کوونکوته د هرکلي له پاره دډوډې په سر دریږي... ما په دغه لاس سردار ایوب خان اودهغه ورور امیرمحمدیعقوخان ته ډوډۍ اچولې اودهغو هرکلی مې په همدغه لوی دالان کې کړې دي... دغه دود موږ تراوسه پالو اوتراوسه مو هم له یاده نه دې ایستلی... ان چې ځینې خاص دودیز څه هم لرو چې تراوسه پورې موږ نه غواړو هغه بل چا ته ور وښیو اویایی ورته ووایو...
به هغه شپه څه ګلبانو بي بی اوڅه هم لکشمي ماته خپل ټول خپلوان راوښودل اوراویی پیژندل، لکشمي خپل پلار مدن لال ټاکر هم راوپیژاند، موریې عظمی خان مدن هم راوپیژندله، هغه دګلبانو دویمه لوروه، چې پلاریې مدن لال ټاکر ته چې دهندوانو له یوې خورا درنې کورنې څخه و، اوپه دکن کې یې پلرونه اونیکونه لوی راجاګان تیرشوي وو ورکړې وه... اوما ته اوس هغه خبره چې ما ولې لکشمي نه پیژندله دلومړۍ ځل له پاره روښانه شوه... زه اوس پوه شوم چې لکشمي څوک ده اوولې یې له ماسره ناسته پاسته دنوروخلکو په شان نه وه، په هغه شیبه کې یې چې خپله مورراپیژندله یوڅه شرمیدونکې شان شوې وه خو ما زړدټوکې په توګه دهغې مورته وویل:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

ـ ماته خو اوس معلومه شوه چي ته دنواب صاحب لوريې، اومسلمانه يې، نه پوهيږم چي ستاسي لورخوک ده؟
دې راته وخندل، سره له دې چي يوڅه حيا هم ورته درېدلې وه ځواب راکړ:
ـ هغه هم زما لور ده...
پلاريي هم زموږ ځنګ ته ولاړ و له هغه مي چي کله پوښتنه وکړه، هغه هم يوڅه ټکنی غوندې شو، ځکه هغه هم زرځواب راکړ:
ـ هغه زما لورده...
ما لکشمي ته وکتل،هغي په داسي حال کي له خندا شنه وه پرته له دې چي زه پوښتنه ترې وکړم ځواب راکړ:
دوی دواړه رښتيا وايی...
زه ددواړو، د دواړو داسي لوريم چي دباور لاره مي يوه ده ...

پاتې لري

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بڼي پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکي په ځير و لولئ